

Asia: VN/538/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi jätelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Yleiset säännökset (Luku 1)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 1 ja sen perusteluista

-

Yleiset velvollisuudet ja periaatteet (Luku 2)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 2 ja sen perusteluista

JL 11a§: Uudelleenkäytön valmistelun edistäminen: Kannatamme vahvasti luonnoksen kirjausta, että uudelleenkäytön valmistelua harjoittavat yritykset saavat hyödyntää jätettä vain, jos kunta, tuottaja tai muu taho ei sitä itse tee. Ns. kermankuorinnan mahdollisuutta ei tule sallia eikä sitä saa säädöksillä myöskään mahdollistaa. On myös tärkeää, että jätteen luovuttaja voi periä uudelleenkäytön valmistelua harjoittavalta yritykseltä kustannustehokkaasta keräyksestä aiheutuneet kustannukset.

Kunnan vastuulla oleva jätehuolto (luku 5)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 5 ja sen perusteluista

-

Tuottajavastuu ja juomapakkaukset (Luvut 6 ja 7)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 6 ja 7 sekä niiden perusteluista

JL 48§: Tuottajavastuu koskee myös etäkaupalla suoraan käyttäjille myytäviä tuotteita: Kiitämme tuottajavastuuvuorituksen selkeästi kohdistamisesta myös kansainväliseen etäkauppaan, mikä on merkittävä parannus aiempaan verrattuna. Kannatamme tätä vahvasti. Tällä hetkellä EU:n ulkopuoliset verkkokaupat ja -alustat eivät vastaa myymiensä tuotteiden ja näiden pakkausten tuottajavastuusta ja sen toteuttamisen kustannuksista, mikä heikentää Suomessa toimivien yritysten kilpailuasetelmaa entisestään. Tämä lainsäädännön porsaanreikä tulee poistaa. Olemme kuitenkin erittäin huolissamme, ettei esitysluonnokseen ole sisällytetty kansainvälisille verkkoalustoille, kuten

Alibaba, Wish ja Amazon, edelleenkin toissijaista tuottajavastuuvetoa, mikäli alustoilla toimivat yritykset eivät noudata tuottajavastuuvetoa Suomeen. Globaalisti toimivat verkkoalustat ovat kooltaan niin suuria yrityksiä, että niillä on resursseja seurata, ja vaatia, niiden alustoilla toimivia yrityksiä noudattamaan paikallista ympäristölainsäädäntöä, jos sitä tavarankohdemaassa edellytetään. Tämä puute heikentää merkittävästi Suomessa toimivien yritysten kilpailukykyä entisestään. Lisäksi se heikentää ehdotuksessa etäkaupalle annettua vetoa osallistua tuottajavastuun kustannuksiin, koska tuottajavastuuta valvovalla viranomaisella asetetaan erittäin haasteellinen valvontatehtävä, jonka verkkoalustat voisivat erittäin helposti itse tehdä. Kansainvälisten verkkoalustojen tulee ehdottomasti itse varmistaa, että niiden kautta etäkauppaa käyvät yritykset ovat hoitaneet kohdemaan tuottajavastuuvetoa.

JL 48§: Tuottajien tasapuolinen kohtelu EU:n jätesäädöspaketin täytäntöönpanoa selvittäneen työryhmän mietinnössä (16.9.2019) tunnustettiin tarve edistää tuottajien tasapuolista kohtelua tuottajan koosta riippumatta samoin kuin edistää kaikkien tuottajien osallistumista jätteeksi päätyneiden tuotteiden jätehuollosta aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Tämän takia työryhmä päätyi ehdottamaan pakkausten tuottajavastuun miljoonan euron liikevaihtorajan poistamista. Kannatamme vahvasti jätelakityöryhmän näkemystä asiassa. Asia on siirretty säädettäväksi SUP-direktiivin implementoinnin yhteydessä ja se tulee siinä yhteydessä toteuttaa. Sitä edellyttää myös EU:n jätedirektiivi.

JL 49a-d§: Kuntien ja tuottajayhteisön yhteistoiminta pakkausjätteen kiinteistöittäisessä keräyksessä: Kannatamme luonnoksessa esitettyä mallia pakkausjätteiden kiinteistöittäisen keräyksen järjestämisestä kuntien ja tuottajien yhteistoimintana, kun seuraavat ehdot täyttyvät: • Tuottajat vastaavat vähintään 80 %:sta pakkausjätehuollon kokonaiskustannuksista. • Tuottajat voivat järjestää kiinteistökeräyksen itse, jos keräyksen ehdoista ei päästä sopimukseen kuntien kanssa. Kiitämme 49§ pykälässä esitettyä tuottajien 80 %:n kustannusvastuuta. Se myös hieman keventää tuottajavastuullisten yritysten kustannustaakkaa, joka kasvaa merkittävästi lakimuutosten myötä. Pykäläkohtaisten perusteluiden (49a) mukaan viranomaisella voisi käyttää tuottajaa kohtaan jätelain 128 §:n mukaista laiminlyönnin oikaisemista ja siihen 129 §:n mukaisesti kytkettyä uhkasakkoa, jos tuottajayhteisön ja kuntien välille ei synny sopimusta 30.6.2021 mennessä. Tuottajiin kohdistuva rankaisu-uhka ei mahdollista tasapuolista neuvottelutilannetta eikä siten ole hyväksyttävissä. Kohta on muutettava siten, että tuottajat järjestävät keräyksen itse 30.6.2024 alkaen, jos sopimusta ei synny.

62 §: Tuottajan on liityttävä tuottajayhteisöön tai perustettava sellainen yhdessä muiden tuottajien kanssa: Tärkeä linjaus erityisesti valvojan viranomaisen (Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus) näkökulmasta.

JL 62§: Pakkausten tuottajayhteisön toimialan on katettava kaikki pakkausmateriaalit. Uusi hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi on tehtävä viimeistään 30.9.2021: Kannatamme vahvasti esitysluonnoksen kirjausta. Tuottajayhteisöjen on muodostettava uskottava ja tehokas neuvottelukumppani yhteistyöhön kuntien kanssa. Tuottajavastuun nykyistä rakennetta voidaan selkiyttää ja yksinkertaistaa huomattavasti esimerkiksi fuusioimalla tuottajayhteisöjä yhdeksi toimijaksi, joka kattaisi kaikki pakkausmateriaalit. Nykyinen, tarpeettoman monimutkainen tuottajayhteisörakenne ei ole enää kustannustehokas.

JL 63§: Tuottajayhteisössä oikeudet ja velvoitteet on jaettava tuottajien kesken tasapuolisesti toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen ja siten, että vältetään kaupan esteet ja kilpailun vääristyminen: kannatamme pykäläkirjausta ja toteamme oikeaksi siihen liittyvät perustelut (s. 81),

joiden mukaan ”Tuottajayhteisön hallinto ja päätöksenteko tulisi järjestää siten, että tuottajien todellinen päätösvalta on oikeassa suhteessa näiden maksuvelvoitteisiin.”

JL 65§: Tuottajayhteisöjen on tarpeellisin yhteistoimin taattava tuottajille mahdollisuus hoitaa eri tuotteita koskevat velvoitteensa yhden toimijan kautta: Kannatamme vahvasti ns. yhden luukun -periaatetta, joka helpottaa yritysten tuottajavastuuelvoitteiden toteuttamista.

JL 66a (2. momentti): Toiseen valtioon sijoittautunut etämyyjä voi nimetä Suomeen sijoittautuneen valtuutetun edustajan vastaamaan velvoitteistaan Suomessa tai liittyä suoraan hyväksytyyn tuottajayhteisöön: hyvä ja tarpeellinen etämyynnin vastuun laajentaminen. Jotta pykälä ei jätä mahdollisuutta tuottajavastuun hoitamatta jättämiseen, ehdotamme tiukempaa sanamuotoilua sen kahteen kohteeseen: ”...on nimettävä...tai liityttävä...”.

Muut jätelain pykälät

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen muista luvuista ja niiden perusteluista

-

Muiden lakien muutettavat pykälät (ympäristönsuojelulaki, kemikaalilaki, rikoslaki ja laki rikesakkorikkomuksista)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne ympäristönsuojelulakiin, kemikaalilakiin, rikoslakiin ja ehdotetuista pykälämuutoksista ja niiden perusteluista

-

Asetusyhteenvedo

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain asetuksiin ehdotettavien muutosten keskeisestä sisällöstä

VnA pakkausjätteistä 7-8§: Pakkausjätteen kierrätystavoitteita ei pääosin (pl. alumiini) kiristetä kansallisesti: Tuemme vahvasti luonnoksessa esitettyä linjausta. On erittäin tärkeää, että Suomi ei kiristä pakkausjätedirektiivissä asetettuja kierrätystavoitteita kansallisesti samaan aikaan, kun tavoitteiden laskentatavan muuttuminen vaikeuttaa niiden saavuttamista.

VnA jätteistä 8§: Yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteita ei kiristetä kansallisesti: Tuemme vahvasti luonnoksessa esitettyä linjausta. On erittäin tärkeää, että Suomi ei kiristä jo muutenkin erittäin tiukkoja jätedirektiivissä asetettuja yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteita kansallisesti. Tavoitteiden saavuttaminen on harvaan asutussa Suomessa vaikeampaa ja aiheuttaa enemmän kustannuksia kuin monissa muissa EU-maissa. Tuemme vahvasti luonnoksessa esitettyä linjausta.

VnA jätteistä, pakkausjätteiden erilliskeräysvelvoite: Olemme valmiita tukemaan lakiesityksen mukaista ratkaisua pakkausjätteiden kiinteistöittäisen keräyksen tiukoista velvoiterajoista asuinkiinteistöillä, kun samalla varmistetaan luonnoksen JL 49a-d§:ssä esitetty tuottajien 80 %:n kustannusvastuu ja ao. kohdassa kommentoimamme tuottajien mahdollisuus järjestää pakkausjätteiden keräys asuinkiinteistöiltä itse, ellei sopimusta tuottajien ja kuntien välillä synny. Lausunnolla olevassa luonnoksessa esitetyt velvoiterajat tuovat pakkaustuottajille merkittävästi lisäkustannuksia, joita voitaisiin nykyisessä taloudellisessa tilanteessa porrastaa voimakkaammin

rajaamalla asuinkiinteistökeräystä. Tästä johtuen haluamme nostaa harkittavaksi sen, että valtakunnallinen viiden huoneiston velvoiteraja pakkausjätteiden kiinteistöittäisessä keräyksessä tulisi koskemaan ensivaiheessa vain yli 10 000 asukkaan taajamia. Viime vuonna toimineessa jätelakityöryhmässä tämä vaiheittainen eteneminen sai vahvaa kannatusta. Kiristämällä pakkausjätteiden erilliskeräysvelvoitteita lausunnolla olevaa luonnosta vahvemmin vaiheittain, pystytään samalla varmistamaan toimiva asuinkiinteistöjen pakkausjätteiden keräys- sekä sopimusyhteistyömalli yhdessä kuntien kanssa. Vaiheittaisuus on perusteltua myös siksi, että pakkausjätteiden kierrätystavoitteet ovat saavutettu hyvin ja esimerkiksi muovipakkausjätteiden kierrätysaste on lisääntynyt viime vuosina vapaaehtoisuuden avulla merkittävästi.

VnA pakkausjätteistä 8§: Materiaalikohtaiset kierrätystavoitteet ehdotetaan muutettaviksi tuottajia yhteisesti sitoviksi velvoitteiksi: Tuottajayhteisöä sitovat, materiaalikohtaiset kierrätystavoitteet, tulee selkeästi määrittää siten, että tuottajayhteisöt vastaavat kierrätystavoitteiden saavuttamisesta vain niihin liittyneiden tuottajien markkinoille saattamien pakkausjätteiden osalta. Mikäli tuottajia sitovat kierrätystavoitteet olisivat kaikille tuottajille yhteisiä, joutuisivat tuottajayhteisöihin liittyneet tuottajat kustannusvastuuseen myös niiden yritysten kierrätysvelvoitteesta, jotka jättävät velvoitteensa hoitamatta ja joita valvovat viranomaiset eivät saa mukaan järjestelmään. Tämä heikentäisi erityisesti suomalaisten yritysten kilpailukykyä verrattuna ulkomaisiin etäkauppaa harjoittaviin yrityksiin. Kierrätystavoitteen saavuttamista tulee arvioida jätelakia valmistelleen työryhmän mietinnön mukaisesti seuraavasti: - Tavoitteet koskevat yhteisesti kaikkia tiettyä pakkausmateriaalia markkinoille saattavia tuottajia ja juomapakkausten palautusjärjestelmiä. - Juomapakkausten palautusjärjestelmät vastaavat juomapakkausasetuksessa säädettyjen kierrätystavoitteiden saavuttamisesta. - Pantittomien pakkausten tuottajat huolehtivat pakkausjätteen kierrätystavoitteiden saavuttamisesta muilta osin. - Tuottajayhteisön saavuttama kierrätysaste lasketaan jakamalla tuottajan tiettyä kalenterivuonna Suomessa kierrättämän pakkausjätteen paino niiden pakkausten painolla, jotka tuottaja on saattanut markkinoille Suomessa kyseisenä kalenterivuonna.

Vaikutusten arviointi

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perustelujen luvuista 4.2-5.

-

Muuta

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perusteluiden muista osista ja muista mahdollisista asioista

-

Broman Harri
Broman Group Oy